

Rautakautisen rauniokalmiston ja asumusten jäännösten kaivaus Raision Kuloisissa, entisessä Kauriin talon haassa, nykyisellä Turku - Rauma tielinjalla 31. 7 - 6. 9 1961. Kertomukseen kuuluu 11 karttaliitettä sekä 7 valokuvaaliitettä, joiden filmit on numeroitu seur.: 26045⁻²⁶⁰⁸¹. Kaivausalueelta saadut löydöt on numeroitu: KM 15047:3 ja KM 15399:1-95. Ks. myös A-L Hirviluodon tark. kert. vuosilta 1960-1961.

Tarkastaessani Turku - Rauma tielinjaa syksyllä 1960 (8 - 9. 9) tuli koekaivauksista esiin rautakautinen löytöalue Raision Kuloisista Kauriin talon haasta, "Käärmekallion" itäkoillisrinteeltä. Koska muinaisjäännöksestä ei ollut mitään maanpäällistä latomusta näkyvissä, tielinjan muutosta ei pidetty tarpeellisena, vaan päätettiin tutkia muinaisjäännös ennen tietöiden alkamista. Kaivaus suoritettiin edellämainittuna aikana. Työvoima saatiin TVH:lta. Kartanpiirtäjänä toimi osan ajasta hum. kand. Pirkko-Liisa Lehtosalo.

Kaivaus- Tutkimuskohde sijaitsee 900 m Raision kirkos-
alueen alueen sijainti. ta kaakkoon, Huhkon koskesta n. 200 m luoteeseen ja Tuomas Häivälän omakotitalosta koilliseen 30 - 50 m, Turku - Rauma tielinjalla.

Kaivaus- Kaivausalueella oli kaksi tutkimuskohdetta.
alueen laajuus, Suurempi niistä, alue 1, sijaitsi "Käärmekallion" koilliseen
maasto. ja itään viettävällä rinteellä, n. 25 x 25 m laajuisella alal-
la. Mäen rinne oli tällä kohdalla siinä määrin kalteva, et-
tä yläterassilla sijaitseva raunio 1 oli 3 m ylempänä kuin
alarinteeseen ladottu raunio 2. Kaivausalue rajoitettiin aino-

astaan tielinjan alle jäävälle osalle. Niinpä em. raunio 1, joka sijaitsee tieluiskan ulkoreunalla, jätettiin ajan niukkuuden tähden varsinaisesti tutkimatta. Muinaisjäännöksen laajuuden selvittämiseksi kuorittiin siitä ainoastaan pintakerros. Tutkimuksen jälkeen turve pantiin takaisin paikoilleen, ja raunioon kiinnitettiin rauhoituskilpi.

(Kaivausalue)

Alue 1:ssä maapohja oli karua kalliota, jota peitti ohut humuskerros. Aina viime aikoihin asti aluetta on käytetty Kauriin talon hakamaana.

Kaivausalue 2 sijaitsee kohteista 1 n. 10 - 20 m pohjoiskoilliseen kapean peltokaistaleen toisella puolella, Raision joesta n. 60 m S. Tutkimuskohde on pienellä mäenkumpareella, kahden kallionsärmän välisessä notkossa. Sen laajuus oli n. 3 x 6 m.

Muinaisjäännösten rakennet ja niistä saadut löydöt:

Kaivausalue 1.

Kuten jo edellä on mainittu, kaivausalueella ei ollut minkäänlaisia maanpäällisiä selvästi havaittavia raunioita. Kaikki seuraavassa kuvattut muinaisjäännökset tulivat esiin koekaivauksissa. Niitä oli yhteensä yhdeksän kappaletta, joista kaksi, numerot 1 ja 2, olivat suuria raunioita ja muuta epämääräisen muotoisia latomuksia.

Raunio 1, (karttaliitteet 2 ja 3).

Sijaitsee mäen ylärinteessä tielinjan ulkopuolella. Se on ladottu pohjoiskoilliseen viettävän kallioseinämän varaan. Koska muinaisjäännös oli tielinjan sivussa, sitä ei paljastettu pintaturpeen alta kokonaisuudessaan, vaan ainoastaan tien puoleinen osa. Näin

ollen en voi määritellä raunion kokoa aivan tarkasti. Sen halkaisija on arviolta n. 6 m. Raunio on ladottu pienistä nyrkin-kokoisista kivistä aivan maan tasalle. Kiveyksen välissä oli mustaa palomaata, varsinkin ruuduissa 8 - E ja 7 - E ja 7 - F. Kivien välistä tavattiin lisäksi saviastianpalasia, eniten ruudusta 7 - E sekä hopeinen sormus ruudun 8 - D pintakiveyksestä (löytö 1; pl = -2.51). Kyseessä on varma rautakautinen polttohauta. Se aidattiin tietöiden ajaksi, ja sen viereen pystytettiin rauhoituskilpi. Vastaisia tutkimuksia varten iskettiin maan sisään kaksi paalua. Ne on merkitty karttaliitteeseen ristillä.

Rauniosta 1 luoteeseen n. 15 m löytyi koeojasta maan tasalla oleva kiveys, jossa oli nokea ja palanutta luuta, ruutu 3 - I. Kyseessä on selvä polttohauta. Se jää myöskin tienlinjan ulkopuolelle. Rauniota ei tutkittu tarkemmin.

Mainittakoon vielä, että samalla terassilla kuin em. rauniot on Tuomas Häivälän omakotitalon tontilla, Ithalan kylän puolella, rauniosta 1 muutama 10 m etelälounaaseen hautaraunion jäännös. Siitä on tarkempi kuvaus vuonna 1961 kirjoitetussa tarkastuskertomuksessa.

Raunio 2, (karttaliitteet 2 ja 4).

Ennen turpeen poistoa saattoi raunion sijainnin juuri ja juuri paikallistaa suurien maakivien avulla, jotka pilkistivät kasvillisuuden joukosta esiin. Pintamaan alta paljastui pyöreähkö matala latomus, jonka runkona oli seitsemän maakiveä. Näitä lukuunottamatta kiveys oli hyvin pienikokoista ja suureksi osaksi harvaa. Töiden kiireellisyyden tähden piirrettiin ainoastaan kiveyksen ensimmäisestä kerroksesta kartta. Latomuksen toinen kivikerros oli harva; paikatellen sitä ei ollut laisinkaan. Ensimmäisen kivikerroksen alla oli pääasiassa multaa ja nokea. Pohjimmaisena oli

savea. Nokialue rajoittui suurimmaksi osaksi suurien maakivien rajoittamalle alalle. Sitä oli eniten sektorissa D - B isojen maakivien kupeessa. Nokikerros oli siinä n. 15 cm vahva. Myöskin ^{muissa} sektoreissa löytyi nokea eniten isojen maakivien reunoilta.

Esinelöytöjä oli vähän. Sektorista D - B, ruudusta 15 - F, tuli esiin aivan pinnasta kivien välistä tulusrauta (L. 2, pl.= 0.53); ruudusta 16 - G kangaspuiden palanen (1.4, pl=1.63) sekä ruudusta 16 - E ison saviastian pohja (1. 5, pl=0.79). Suurin osa löydöistä koostui keramiikan sirpaleista, joita oli eniten ruuduissa 16 - F, 16 - G ja 15 - G isojen maakivien välissä. Keramiikka oli useimmiten aivan pinnassa, päällimmäisen kiveyksen joukossa. Palaneita luunsiruja löytyi eri ruuduista muutamia. Varsinaista luupesäkettä rauniossa ei ollut.

Raunio 3, (karttaliitteet 2 ja 6).

Ruutujen 14 - D ja 15 - D rajalla, pyöreähkö latomus, jossa oli kiveystä yhdessä, paikatellen kahdessa kerroksessa. Kivien välissä oli nokea n. 10 cm:n vahvuudelta. Latomus on tehty kallioterassille, pystysuoran seinämän varaan. Kivien välistä löytyi saviastianpaloja, eniten ruudusta 14 - D, läheltä kallion seinämää. Koko = 2.5 x 2 m.

Raunio 4, (karttaliitteet 2 ja 6).

Latomus on porrasta ylemmällä kallioterassilla kuin em. raunio, ruudussa 13 - D. Se on muodoltaan pyöreä, kiuasmainen, pienistä kivistä ladottu. Koko = 2 - 1.5 m. Kiveyksen päältä löytyi jonkin verran saviastian palasia.

Raunio 5, (karttaliitteet 2 ja 5).

Pyöreähkö latomus, kasattu keskellä olevan isomman kiven varaan. Raunio sijaitsi samalla terassilla kuin em. raunio, ruudussa 13-E. Koko= 2.30 x 2 m. Kiveystä on paikatellen yhdessä, paikatellen kah-

nessa kerroksessa. Kivien välistä löytyi jonkin verran saviastian palasia.

Raunio 6, (karttaliitteet 2 ja 5). Latomus sijaitsi ruudussa 14-E porrasta alemmalla kallionterassilla kuin raunio 5 ja samalla tasolla kuin raunio 3. Latomus 6 oli kiven ja mullan sekainen matalahko kumpare. Ruudusta 14-E löytyi runsaasti saviastianpalasia. Raunion koko on 2+1,30 m.

Raunio 7, (karttaliitteet 2 ja 5). N. $\frac{1}{2}$ m korkean kallionseinämän varaan tehty soikea latomus; sijaitsi ruuduissa 11,12-E,F,G. Kiveys oli pienikokoista, mullansekaista ja oli suureksi osaksi yksikerroksinen. Nokea esiintyi pieninä täplinä siellä täällä, eniten ruudussa 11-E. Saviastian palasia, savitiivitetä ja palanutta luuta löytyi kiveyksen pinnasta eri puolilta latomusta. Erittäin runsaasti oli keramiikkaa ruuduissa 11,12-E, kallion kupeessa. Raunion koko = 4.5+2 m.

Raunio 8, (karttaliitteet 2 ja 7). Latomus sijaitsi kallionkolossa, jota saarsivat lännessä, lounaassa ja idässä kohtalaisen jyrkästi laskeutuvat kallionseinämät, ruuduissa 8,9-K,J. Sen koko oli 4+1 m. Latomus oli harva, mullan- ja savitiivisteidensekainen. Kiveystä oli pääasiassa yhdessä kerroksessa. Kivien välistä löytyi savitiivisteitä siinä määrin, että latomus vaikutti savella muuratulta. Eniten löytyi savitiivisteitä kiveyksen ulkopuolelta, sen alapuolella olevasta tyhjästä alueesta, ruuduista 9-J,K. Ruudussa 9-K savitiivisteitä oli 40 cm:n vahvuksena kerroksena. Savitiivisteiden ohella löytyi latomuksesta ja sen ulkopuolelta keramiikkaa sekä rautakuonaa. Nokea tavattiin tuskin ollenkaan.

Raunio 9, (karttaliitteet 2 ja 8). Latomus sijaitsi ruuduissa 7,8-0,P,1½ m korkean kallionseinämän alapuolella. Raunio on ladottu pienistä kivistä maan tasalle. Kivien välissä oli multa ja muutamia noensiruja. Latomus oli yksikerroksinen. Raunion koko oli 3 ½+4 m. Päällimäisen kiveyksen raoista löytyi saviastianpalasia ja palanutta luuta, eniten ruudusta 7-0,320 saviastian palaa yhdestä läjästä.

Kaivausalue 2.

Kaivausalueella 2 ei ollut varsinaisesti mitään kiinteää muinaisjäännöstä. Kahden kallion väliin jäävästä notkelmasta löytyi osittain hiekasta osittain noesta saviastianpalasia ja kiveystä. Ruudussa D-5 oli saviastioiden palasten joukossa yhdessä kassassa 10 rautanaulaa n. 20 cm:n syvyydessä. Ruudusta 4-E löytyi kallionkupeesta keihäänkärjenkatkelma (löytö 9, pl.=0,60).

Raision Kuloisten Kauriin kalmis-tutkimat-
ton tutkimatta jääneet
kohteet.

Käärmekallion koilliskupeessa jäivät seuraavat kohteet

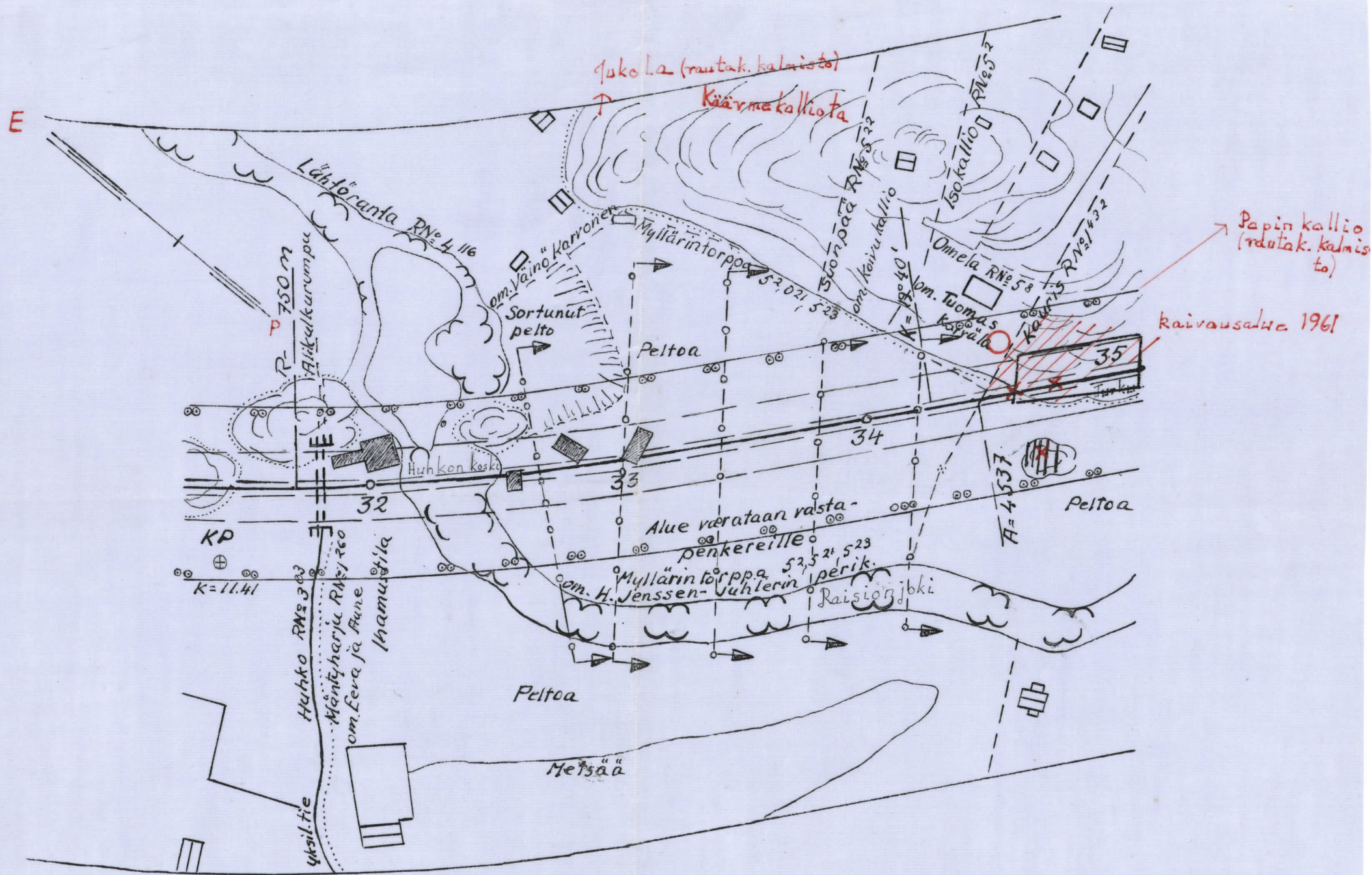
1) Raunio 1 (kaivausalue 1), Rauniosta 1 luoteeseen sijait-
3)

seva kivilatomus sekä Tuomas Häivälän omakotitalon tontilla sijait-
seva polttokenttäkalmisto.

Helsingissä 14.5 1962

Anna - Liisa Hirviluoto
Anna-Liisa Hirviluoto

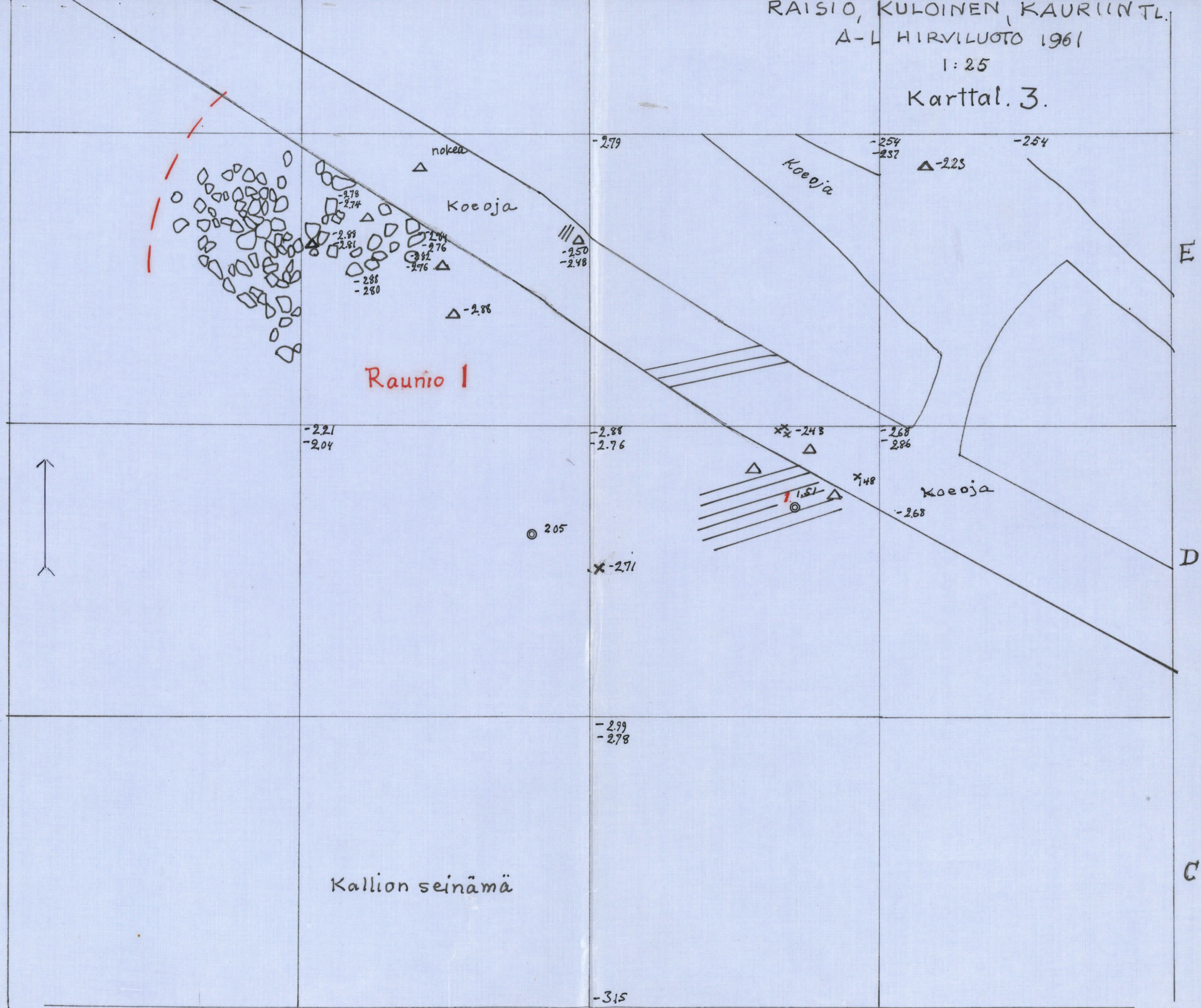

RAISIO, KULOINEN, KAURIIN TL.
 A-L HIRVILUOTO 1961
 Kartta 1

RAISIO, KULOINEN, KAURIINTL.
 A-L HIRVILUOTO 1961
 1:25
 Kartta 3.

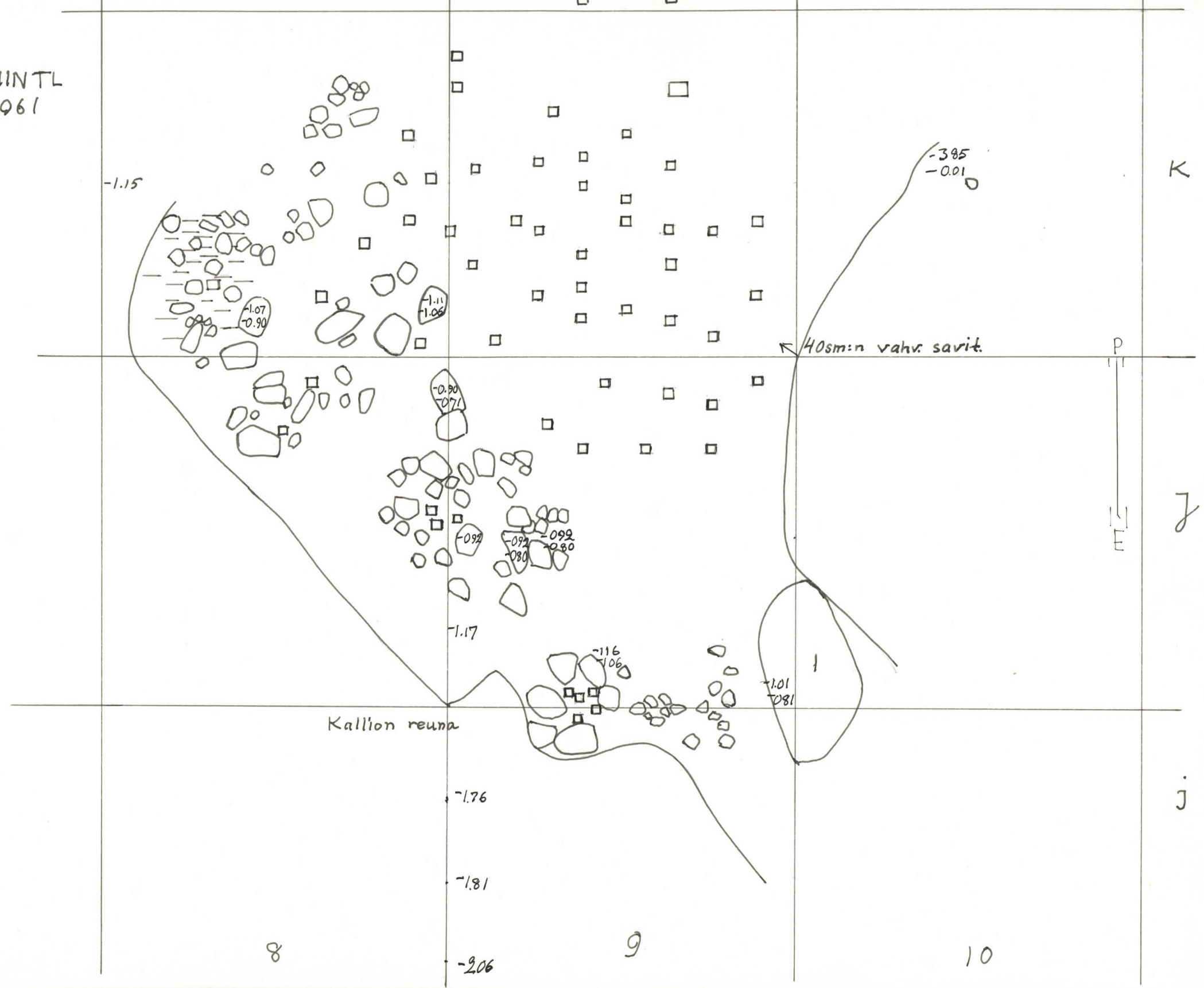
RAISIO, KULOINEN, KAURIINTL
A-L HIRVILUOTO-1961

1:50

Kartta 7.

Raunio 8

- = savitiivistettä
- △ = saviastia
- ⊙ = rautak.
- ≡ = nokea

7

8

9

10

P

RAISIO, KULOINEN, KAURIIN TL.

A-L HIRVILUOTO 1961

1:50

Kartta 8

Ruuhio 9

032 039 045 045 050 051 055 056 065 060 063 067 070 076 076 075 080 079 076 085 086 083 083 085 093 093 101 105 109 115 119

A

B

9

kallio

-1.61
kallio

0.25
0.36

0.20

0.83
1.00

0.19
0.20

Profiili

000

A

A

tummaa
m. hiekkaa

7

8

N

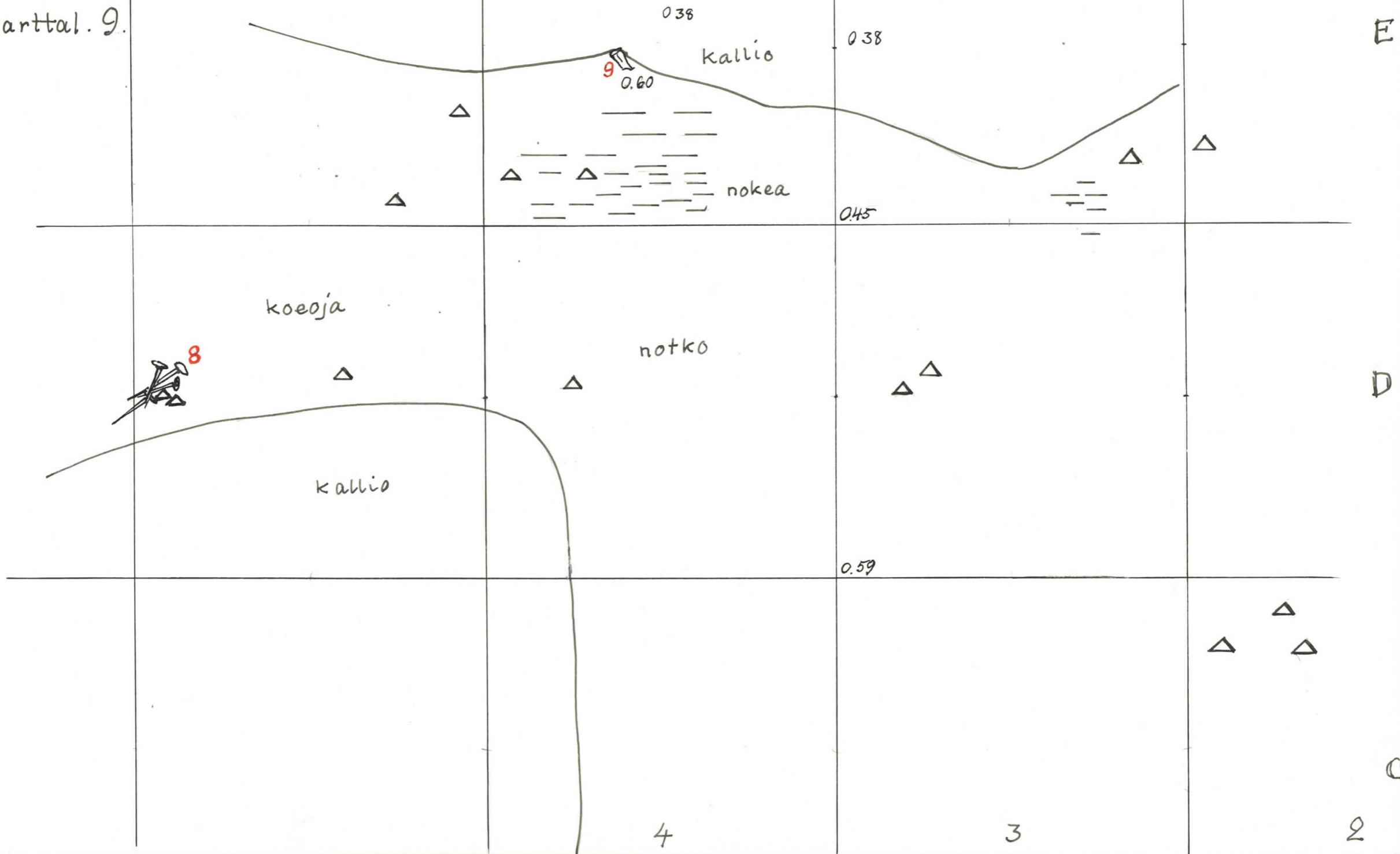
Kaivausalue 2

RAISIO, KULOINEN, KAURIINTL

A-LHIRVILUOTO 1961

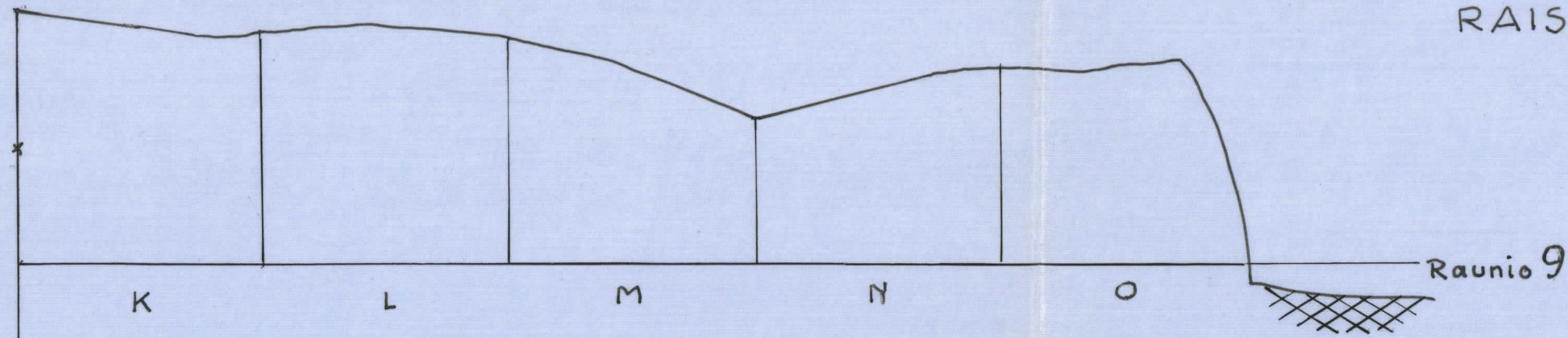
1:50

Karttal. 9.

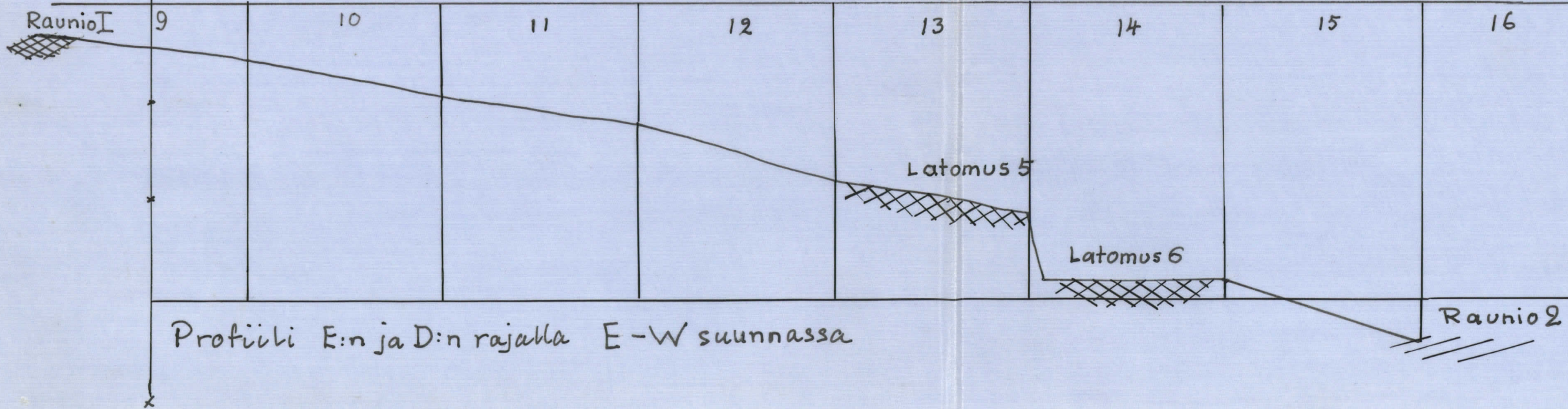
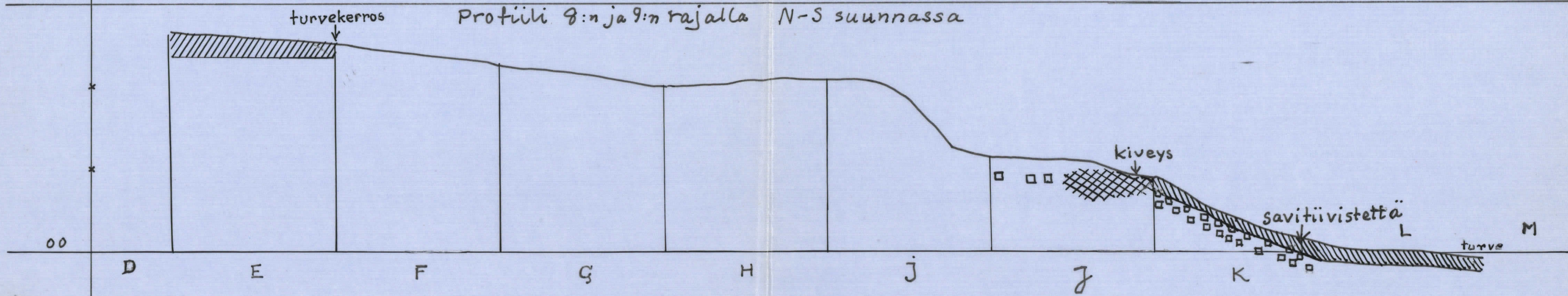

Profiili 6 ja 7 rajalla S-N suuntaan

RAISIO, KULOINEN, KAURIIN TL
 A-L HIRVILUOTO 1961
 PROFIILEJA
 1:50
 Karttal. 10.

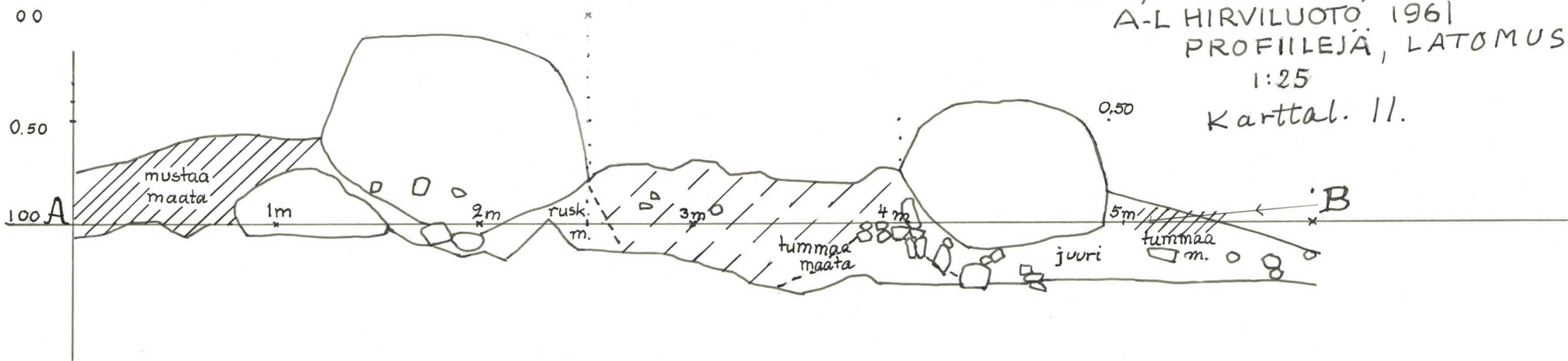
Profiili 8:n ja 9:n rajalla N-S suunnassa

Profiili E:n ja D:n rajalla E-W suunnassa

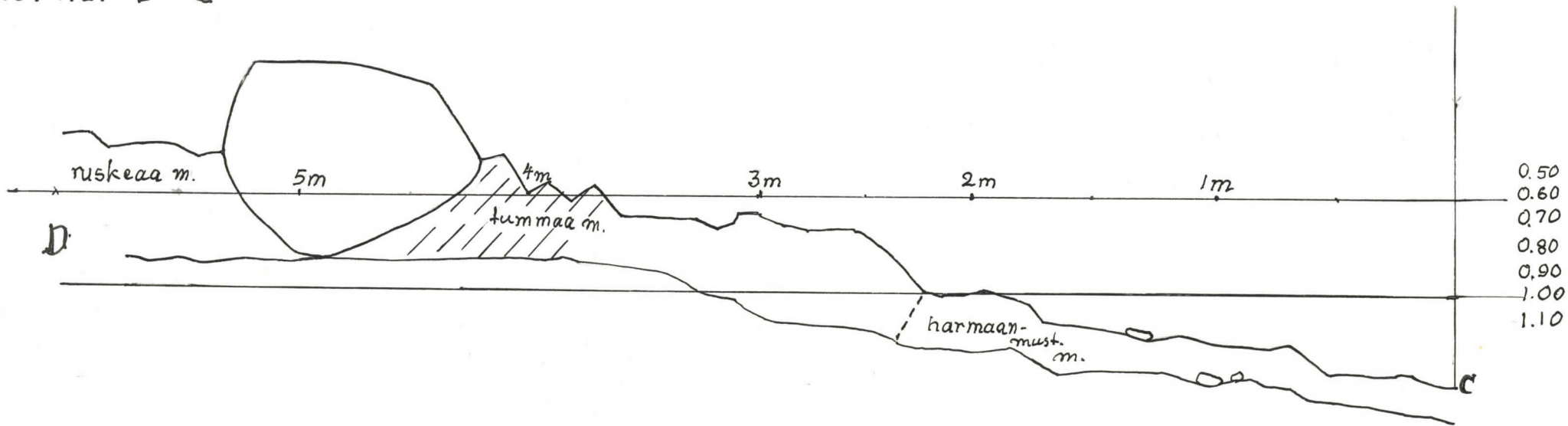

PROFIILI A-B

RAISIO, KUNLOINEN, KAURIIN TL
 A-L HIRVILUOTO 1961
 PROFIILEJA, LATOMUS 2.
 1:25
 Karttal. 11.

PROFIILI D-C

Kalmisto muolen osittamalla kohdalla. Etualalla
Raisinjoki, luva on otettu joen kaakkoisrannalta,
Huhkonkoskelta.

26047

Etualalla Huhkonkoski.

26049

Raunio 1 kivestä. Hopeasormus
(kantalla löytyi 1) löytyi siitä.

26046

ks. ed.

26048

Kalmisto- ja asuinpaikka alue ennen pin-
takiverrallisuuden raivausta.

26050

Raunio 1 kivestä.

26051

Rauriota 2 kaivetaan esiin.
Jäustalla raurio 1.

26052

Raurio 2 esille painettuna. Kuva
idästä.

26053

Raurio 2 kuvattuna itä-kaakosta.

26054

Raurio 2 kuvattuna länsi-luu-
maasta. Jäustalla Raision joki.

26055

Etualalla raurion 2 sektoria
D-A

26056

Raurio 2

26057

Lammio 2. kiveystä. Sektioni A-C

26058

Id. ed.

26059

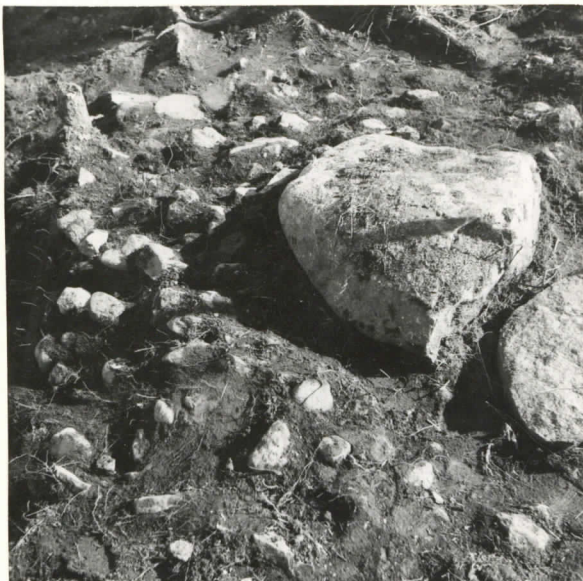
Lammio 2. Sektoria A-C

26060

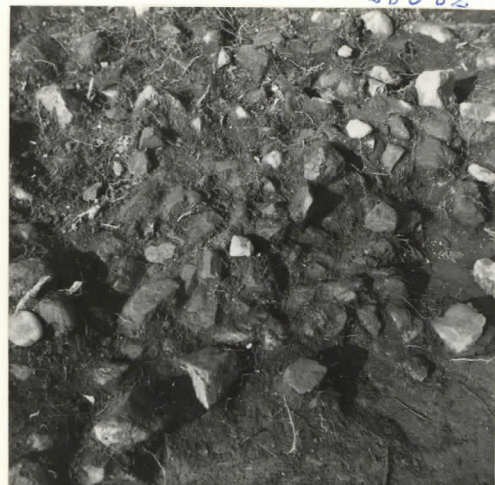
Lammio 2. Saviaastian pohje, löytö 5 (kastalle).

26061

Lammio 2.

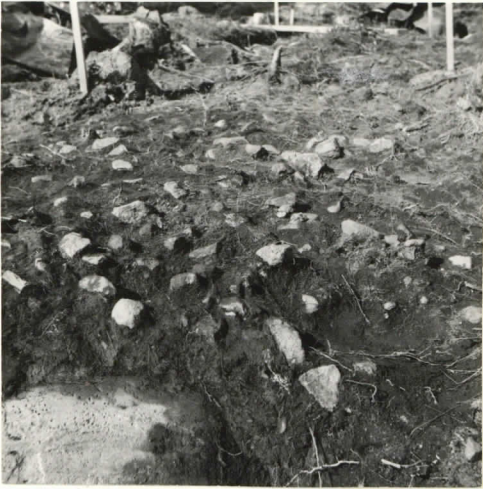
26062

Lammion 2. kiveystä

26063

Latomus 6.

26064

Latomus 5.

26065

Rainio 2. Sektoria C-B

26066

26067

Latomus 4.

26068

Ks. ed.

26069

Rauniota 7.

26070

2d. ed.

26071

Rauniota 7 (strahalla). Tansstalla
rauniota 8.

26072

Rauniota 8

26073

Rauniota 8 kaakosta kuvattuna
luvan oikeassa laidassa olevalla
tyhjältä alueelta löytyi runsaasti kivistöä.

26074

Rauniota 8 luoteesta kuvattuna
Valob. A-L. Ilvikuolo 1961

26075

~~Hiivausalue~~ 9 idästä kuvattuina.
(Rauho)

26076

Ks. ed.

26077

Latomuksen 9 leikkaus

26078

Latomusta 9

26079

Latomusta 9

26080

Latomusta 9

26081

Käivänsäly 2, Lummun takana on
Raision joki.